

Blanka Svobodová

my3

MARENČIN PT

my3

Blanka Svobodová

my3

MARENČIN PT

© Blanka Svobodová, 2016

© Marenčin PT, spol. s r. o., 2016

Jelenia 6, 811 05 Bratislava

marencin@marencin.sk www.marencin.sk

Jazyková úprava Ria Jesenská

Cover & layout © Marenčin Media, s. r. o.

588. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-714-2 (brož.)

ISBN 978-80-8114-714-2 (ePub)

ISBN 978-80-8114-714-2 (PDF)

Venované Lenke

Lenka

1. Snívam, či bdiem?

Zdá sa mi, že je to svadba. Alebo nie? Mohla by to byť aj záhradná párty. Ťažko hádať. Každopádne, som v našej záhrade, ktorá je prekrásne vyzdobená. Rôznofarebné pentle pastelových farieb vejú v slabom vetre. Na vetvách ovocných stromov, ktoré kedysi vysadil môj dedo, sa pohojdávajú pestrofarebné lampióny. Niektoré sú s obrázkami, druhé sú v odtieňoch ako mašľa na stromoch. Svetloružová, zelená, žltá, fialová. Bábätkovo nežné farby, jemná výzdoba. K raju na zemi tu chýbajú už len žlté kuriatka v siatinách a biele pasúce sa ovečky.

Oblečené mám biele dlhé šaty na ramienka. Voľnejší strih a sukňu až po zem. Vlasy mám rozpustené, voľne mi poletujú okolo tváre a šteklika ma až na lopatkách. Tento prostý účes mi zdobí upletený venček zo sedmokrások.

V ruke stískam veľkú kyticu ružových pivoniek. Pivonky sú kvety, ktoré mám najradšej. Pripomínajú mi detstvo, babičkinu záhradu a neskôr mamin záhon.

„Ďakujem... Vďaka... Jéé, ahoj, vďaka,“ usmievam

sa na známe tváre. Prechádzam slávobránou tvorenou ľudskými telami a rozpoznávam dôverne známe osoby. Všetci sa usmievajú, niektorí mi mávajú. Je to také príjemné. Hrejivé.

Ludské a objímajúce.

Cítim sa milovaná.

Som šťastná. Najšťastnejšia!

Dojíma ma, že sa po mnohých rokoch vidím so spolužiačkami z vysokej, strednej a dokonca aj základnej školy! Skvelé! To sa vždy musí stať niečo výnimočné, aby sme sa stretli? Mám chuť sa s každým dať do reči, objasniť ich, opýtať sa každého, kam sa podel, kde všetci boli, že sme sa tak dlho nevideli. Ubezpečiť každého jedného, akí sú pre mňa dôležití.

Ale nejde to, musím sa len usmievať a ísť pokojným krokom po rozhádzaných lístkoch pivoniek. Nehrá hudba, počujem len vietor a štebot vtákov.

Za chrptom počujem od svojich známych slová chvály, uznania a povzbudenia. V ľavej ruke mačkám Tomášovu ruku. Hodím po ňom okom. Usmieva sa, vyzerá šťastne. Zahreje ma to pri srdci. Mám radosť, že má radosť. Oblečený má sivý oblek, rozhalenú košeľu. Vždy som mu hovorila, že by mu pristal. On mi neveril a vždy siahol po tmavomodrom. Mala som pravdu, šedá mu sekne viac. Vyzerá krásne. Je ako model z časopisu. Mám fakt šťastie. Šťastie, že Tomáš je môj.

V kútiku duše viem, že sa nemôžem prerieknúť. Nechápem totiž dôvod rozruchu, ktorý sa okolo nás odohráva. Niečo oslavujeme? Asi áno. Ale za boha si

nemôžem spomenúť čo. To nevadí. Nikto po mne nechce žiadnu definíciu. Všetci vedia, čo majú robiť a ja napodiv tiež. Niečo, niekto ma vedie. Je mi dobre, tak si nebudem kaziť toto krásne neskoré popoludnie dotieravými otázkami.

Sme na konci slávobrány. Stojíme pod vyzdobenou čerešňou. Moja oblúbená májovka. Práve kvitne. K tomu tie lampióny, mašle, je to najkrajší strom, ktorý som v živote videla. Pod ním stojí moja mama. Krásne oblečená, nalíčená, usmievavá. Vyzerá skôr ako moja sestra, než žena, ktorá ma pred tridsiatimi rokmi priviedla na svet. Som šťastná, že práve ona je posledným človekom v dlhom zozname prítomných ľudí. Mama ma upokojuje, pretože keď je tu, všetko je v poriadku. Ona nikdy nesklame. Objímam ju. Zdá sa mi taká drobná a vonia mojím detstvom. Som vedľa nej ako Eiffelovka. Kedy sa tak zmenšila? Do ucha mi šeptom popraje šťastný život.

„Mami, ďakujem, ale ja už šťastná som. Vážne, som veľmi šťastná.“

„Lenička, dievčatko moje... Som na teba veľmi pyšná! Vyzeráš ako princezná. Veľmi ti to pristane. Ocko ťa pozdravuje, je mu ľúto, že tiež nemohol prísť...“

„Ďakujem aj za ocka... To nevadí. Viem, že na mňa myslí. To je v pohode. Nemôže za to, že musel letieť do Dubaja.“

Hlavou mi beží, kedy naposledy môj otec niekam letel. A prečo je práve dnes v Dubaji? Netuším. Ale viem, že keby to nebolo dôležité, bol by tu s mamou, so mnou, s Tomášom. S nami.

„Tak čo, dievčatko? Budeš hádzať kyticu, alebo si ju necháš na pamiatku?“ spýta sa mama bezstarostne.

Hádzať kyticu? Takže toto je svadba? Ja neviem, či chcem niečo niekam hádzať, ale podľa jej výrazu chápem, že mám na otázku prikývnuť.

„Jasné,“ potvrdím sebe aj mame, „všetky slobodné dámy prosím za mňa. Budem hádzať kyticu!“

Skríkнем do davu známych a ženy sa hneď zbehnú za mňa. Pre istotu vynechávam slovo svadobnú. Čo keby to predsa len svadba nebola? Zaborím nos do pivoniek. To som si vás, krásne kvety, dlho neužila. Ono je to tak so všetkým, toho najkrajšieho je poskromne.

Otočím sa a uvidím za sebou les zdvihnutých rúk. Nadýchnem sa.

„Takže... Tri. Dva... Jeden. Teraz!“

Zažením sa celou silou rukou za hlavu a počujem smiech, rinčanie skla...

V tom sa od ľaku prebudím. Nehádzem kyticu, ale z odkrvenej ruky mi vypadol pohárik od vína, ktorý sa o dlažbu v obývačke roztrieštil azda na tisíc ostrých kúskov. Pretriem si oči a chvíľku premýšľam, či nemám znovu zavrieť viečka a dosnívať svoj sen. Málokedy sa mi zdá niečo príjemné. Ktovie, čo znamená byť vo sne nevestou... Musím sa pozrieť do snára.

Aj napriek tomu, že viečka krčovitо držím zatvorené, mozog mi začal šrotovať realitu a pivonkovú svadbu nechal bez konca. Teraz už nezaspím. Je to fuč. Fuč rovnako ako Tomáš.

Môj priateľ odišiel na dovolenku s bývalou rodinou a ja som zostala sama. Keď za ním zaklapli dvere, naliala som si dve deci červeného Merlotu. Vypila som ich a potom zaspala.

Dnes som však zaspať nemohla. Asi to bude splnom.

Vzťah s Tomášom je ako na hojdačke. Niekedy so sebou nesie veľké vlny nadšenia a nekonečného opojného oslobodenia, ktoré dáva krídla aj tým, ktorí na anjelov neveria. V tých opačných prípadoch, v tých pádoch, čo nasledujú, v tých priehlbínach, len tiché výčitky, bolesť zažraná pod kožu a smútok rozpustiteľný v dvoch litroch slz. Minimálne dvoch. Tomu verte. Aj toto dokážem.

Teraz sa zubami-nechtami snažím nepadnúť na hubu, preto som si pre začiatok zvolila ako riedidlo samoty červené víno. Nevieť, či je to dobrá voľba. S mojou diagnózou tuším, že skôr nie.

Ešte sa ani poriadne nezotmelo a ja ležím v obývačke na pohovke, na sebe župan, nohy na konferenčnom stolíku... A som opitá, ako zákon káže. Dostávam sa do umeleckých výšin. Z ktorých, vraj, padajú tie najlepšie výtvary. Zo mňa, okrem krištáľového pohára, viac nevypadlo. Chemicko-alkoholický koktail vybraného vína a predpísaných tabletiiek, čo roky sem-tam zobnem, si v tele rýchlo vyšliapali svoju cestičku.

Mám „iba“ cez tridsať, ale teraz si pripadáť na sto. Som súčasná a moderná, preto žijem s Tomášom v jednej domácnosti, nemám deti, robím si kedy chcem, čo

chcem. Z týchto dôvodov tu teraz nikto nie je, pre ko-
ho by som teraz mala fungovať.

Som samostatná umelkyňa, som ohromne in. Aké skvelé! Ale všetko raz omrzí, rovnako ako letné prázd-
niny. Že by ma pánilo dobré bidlo? V hlave sa mi krúčia
myšlienky ako na kolotoči, ktorý našťastie nestojí.

Kurník, čo to viem za duševný monológ?! Prešla
ma zimnica. Zježili sa mi chlípky po celom tele ako di-
kobrazovi ostne v bezprostrednom ohrození.

Neohrabane sa zdvíham z koženého kresla v oby-
vačke, kde som počas rozjímania nad životom trochu
vytriezvela. Zapínam rýchlovarnú kanvicu a hľadám
vrecúško obľúbeného zeleného čaju. Z vrecka vyťah-
ujem mobil a dobrovoľne si volám prvú pomoc. Do blá-
zince so mnou. Migrény a úzkosť ako prestupná stani-
ca? Taký slabý odvar?

„Ordinácia doktorky Steinovej, prosím,“ ozve sa po
hlase známa sestra.

„Lenka Balejová, dobrý deň, sestrička, mohla by
som sa objednať?“ snažím sa o prirodzenú milosť, ale
hovorí zo mňa umelý a priškrtený hlas.

Upijem si vriaceho čaju, popálím si jazyk a ako bo-
nus ma obleje ľadový pot.

„Dobrý deň, pani Balejová, áno, samozrejme! Kedy
by vám to vyhovovalo? Vidím, že ste tu dlhší čas ne-
boli. Je to urgentné?“

Najurgentnejšie, čo ste kedy zažili, len neviem, či je
to prípad pre neurológa, alebo rovno pre psychiatra!

Chce sa mi kričať, možno skôr nebyť, je to dostatočne dôvodné a pádne?

„Sestrička, je to urgentné. Čo najskôr, prosím,“ neprosím, doslova žobroním, čo to necíti? To už nikto nečíta medzi riadkami? Ani žena nechápe ženu? Ved' sme z jednej planéty. Vraj z Venuše. Sestrička!

„A predpis na tabletky budete chcieť?“ pýta sa žena ladovo pokojne. Ktovie, koľko takých najnaliehavejších prípadov denne počuje. Už je imúnna. Musí byť, to je jasné. Ochotne ponúka vyslobodenie hladkými bielymi tabletkami, ktoré rozpúšťajú úzkosti a ponosy? Môže byť. Ďakujem.

„Áno, keby to šlo,“ hovorím veselšie, než som chcela.

„Vidím, čo užívate... Takže lieky vám nechám predpísať a s tou návštevou... Budúci štvrtok, ale voľno máme až o sedemnástej, môžete? Nie je to príliš neskoro?“

Neskoro? Sú dni, kedy presne o tolkej dokážem vstať a raňajkovať čierny čaj s mliekom a odhrýzať si z lúpačky, ktorú mi nechal Tomáš ako zvyšok z „normálnych“ raňajok!

Pche! Umelkyňa!

Nočná sova!

„V poriadku... Pre ten recept sa zastavím ešte dnes. Ďakujem,“ vydýchnem spokojne. Trochu mi odľahlo. Prehodiť pár slov, a byť nútene milá, je zrejme formou terapie. Možno by som si mala zaobstaráť kanárika a hovoriť na neho ako kolovrátok. Hovoriť nahlas na

živého tvora a nie viesť nekonečné hovory sama so sebou, ktoré vedú očividne k depresii ako z ruže kvet. To výhladovo zrejme nezachráni ani antidepresíva.

Vsugerujem si blikajúce svetlo na konci tunela, keď zbieram po obývačke Tomášove pohádzané polokošeľe, ponožky a zabudnutý šnorchel?! Pozerám sa na potápačskú modro-oranžovú plastovú vec, ktorá by sa dala použiť všelijako, v neposlednom rade aj ako zámienka ozvať sa milovanému.

Po chvíľke usilovného premýšľania nápad hádzem za hlavu. Predsa sa má snažiť ON. Je rad na ňom. On odišiel s ex, on sľúbil, že napíše, on ma tu nechal samu!

S potešením mnohoročného fetišistu si pričuchnem ku košeli, ktorú zbytočne poctivo aranžujem na vešiak. Vedome si pestujem prokrastináciu väčšiu než celý tento rozľahlý dom. Košeľa ním vonia tak dôverne, tak dôverne krásne.

Žiadny iný by mi v živote nevoňal viac, lepšie, viem to. Vládne medzi nami chémia, celá Mendelejova tabuľka prvkov v zložitom, ale dokonalom koncerte. To je to niečo, čo musí byť zhora dané, čo neovplyvníme. Vďaka za to, že týchto prvkov máme vrchovatý kopec. Je na čom stavať aj po rokoch.

Na oranžový papierik píšem nákup na víkend. Starostlivo dopisujem paličkovým písmom poslednú, tú najdôležitejšiu položku. VÍNO.

Je mi jasné, že semolinovými cestovinami, bieliacou zubnou pastou, cuketou, bonboniérkou a vlhčenými obrúskami, by som si dobrú náladu pre nastávajúce

dni len ťažko navodila. Jedine, že by som si kúpila višne v čokoláde, v niekoľkých rodinných baleniach, taký tuho nenápadne balený alkohol. Ha ha ha.

Mojím útočiskom sa teraz stane domáci ateliér a záchranným lanom štetce, paleta, belobou žiariace plátno, olejové farby, terpentín a dátum v kalendári, ktorý sa rýchlo blíži. Len vďaka tomuto meču, visiacemu nado mnou, sa v sebaľútosti nemôžem rochniť, ako hroch vo svojom blatíčku, celý deň. Odoberám sa do, mnou bezvýhradne milovaného, ateliéru. Do svojho tvorivého brlohu, ktorý už sám o sebe, svojím priestorom, evokuje nápady.

V jedálni, na jedálenskom stole s omrvinkami od obeda, by pekne vyfarbené myšlienky prichádzali asi horšie, či vôbec. Človek tvorivý proste potrebuje svoj pokojný umelecký azyl.

Prenajmem hlavu, a s ňou aj celé ja, abstraktnej maľbe na zákazku.

Doteraz ani poriadne neviem, prečo som na takúto ponuku prikývla. Je možné produkovať akékoľvek umenie na povel?

Som mäkká, keď mi k takémuto činu stačilo jedno chlapčenské zamrkanie pána v rokoch, ktorého som dovtedy nikdy nevidela. Zdal sa mi to, v tej chvíli, vážne dobrý nápad. Prikyvovala som ako chorý somár. Tak si to teraz vyžeriem.

Za domnienku, že robím dobrú vec, vtedy asi mohli bublinky pravého šampanského s jahodami, ktoré bo-

li práve v tom správnom pomere zastúpené v krvnom riečisku. Vtedy nemám problém vôbec s ničím.

Naivne som si myslela, že starý neznámy tak či tak zabudne, že si to rozmyslí, že sa niečo stane. Lenže pán zavolať druhý deň ráno, do mojej ľahkej opice, a spresnili sme rozmery plátna. A už to bolo. Objednávka. Prvá zákazka v živote na mieru, bez veľkej osobnej angažovanosti, takmer všetko bolo dané. Ty len do štyroch týždňov vytvor, ponúkni, predaj! Si predsa maliarka. Umelec áno, to súhlasí, obchodníčka nie.

Ako som mohla tušiť, že práve teraz budem v takom rozporení, že by mi robilo problém nakresliť aj domček jedným ťahom?

Nesmiem si to sprotiviť, musím to brať ako vyslobodenie, porúčam mozgu, pravej ruke. Je predsa oveľa jednoduchšie niečo čmárať, než riešiť vzťah o niekoľkých neznámych, či, bohužiaľ, skôr dôverne známych. Maľba, našťastie, vie byť aj farebnou veselou hrou. Máš dať obraz, dáš, vytvoríš... Vytvoríš?!

Snažím sa.

Naozaj áno.

Po niekoľkých hodinách usilovného skicovania, následného poposedávania na barovej stoličke, usrkávania čiernej kávy, odchádzania od plátna na dva, tri, štyri metre, aby som videla polotovár z dialky, mám pre dnešok vážne dosť.

Už nemám náladu. Nemám totiž múzu. Tá je na španielskom pobreží ostrova, krajšieho ako sen. Pred očami sa mi chtiac-nechtiac mihajú polonahé, do bron-

zova opálené telá v krikľavých bikinách, šumia morské vlny, počujem Tomášov smiech, vidím jeho hollywoodsky úsmev od ucha k uchu, vyvinutú Vieru v drobných šatôčkach, v predklone nad radostne tlieškajúcou Sašenkou.

V tomto podvedomom hemžení sa plátno, z ktorého má vyviať pokoj, mier a svetlozelená farba, tvorí fakt ťažko.

Prečo, dofrasa, sľubuje, že sa po príchode ozve, keď to nie je pravda? To mu nestojím ani za debilnú esemesku? Dočerta so všetkým! Žiarlivosť mi krúti žalúdok a črevá.

Neskoro večer sa zase neudržím. Lepšie povedané, ani sa udržať nechcem. Nie je dôvod. Nemám snahu, ani tú najmenšiu. Tomáš mlčí a ja mám pretlak všetkého a vlastne ničoho. Paradox. Možno môj celoživotný strašiak teraz na pružinkách nevyberavo vyskakuje z dôkladne zatvorenej škatule.

Toto je začiatok sedemdnovej pauzy, ktorá možno nikdy nezmizne. Myslela som, že ľavou zadnou ustojím jeho aktivity s bývalou. Rodinou. To sa teda nedeje ani zhruba. Myslela som, že som silnejšia.

Pripadá mi, že nemám žiadne eso v rukáve. Oni majú všetko, ja nič. Porovnávacia úzkosť? Asi. Možno. Pravdepodobne.

Aby o mňa zavadili pohľadom, musela by som porodiť dvojčatá, alebo by mi musel obraz visieť v parížskom Louvri, hneď vedľa tajomnej Mony Lisý, alebo

nejaký podobný hodnotný dôkaz, že som dobrá. Cítite sami, že dokázať niečo také, je dosť nepravdepodobné. Priemerná maliarka, bezdetná, tridsaťdvaročná žena, SZČO, navyše s pôžičkou na rekonštrukciu domu, jednoducho nemá na esá nárok. Esá došli.

Na zdravie si doprajem ďalší plný pohár skvapalneného lepšieho stavu, v ktorom sa dá prežiť, trochu zabudnúť a neskôr možno aj zaspáť. Krkolomne dávam preč štupeľ zo sedmičky vína. Nie a nie to otvoriť, kruci! Som prvýkrát na pokraji plaču a veľmi dobre viem, že to nie je tou stagnujúcou zátkou, ale stagnujúcim životom.

Blúdím po kuchyni s fľašou medzi stehnami a s utierkou v ruke sa mi podarí tú sprostú fľašu, po desiatich minútach zápolenia a slovách s hviezdičkou, konečne otvoriť. Nabudúce si kúpim krabicové, prisahám na holý pupok! Nech si o mne predavačky v miestnom dedinskom obchode myslia, čo chcú. Nech vyzerám ako alkoholik, ako chudobný bezdomovec z parku. No a čo. Čo ony vedia o samote? Žijú svoj prostý život a myslia si, že im utekajú hviezdy. Každá z nich má doma svojho Janka, dve rozšantené deti s poznámkami v žiackej a pusou špinavou od čokolády. Závídím im, lebo práve pre taký život vo štvorici by som momentálne vraždila.

Nemám okružkovaného Janka, deti ani čokoládu...

Úplné ticho v obývačke rozžiarí každé vytukávané

písmeno esemesky. Omámene a otupene si vybavujem nostalgický text, ktorý sme si sprisahanecky milenecky s Tomášom šepkali kedysi. Kedysi dávno, vari už pred naším letopočtom. Vtedy, keď ešte nezabúdal, keď ma nosil na rukách, keď odchádzal od nej ku mne...

A potom si pamätám už len úporné kŕče v bruchu, zlepené vlasy na čele, dávivý reflex a celonočné objímanie chladnej záchodovej misy.